

Rafał Górski: Tylko jeden, a procentuje

W tegorocznym spocie zachęcającym obywateli do przekazywania 1proc. podatku na Instytut Spraw Obywatelskich (INSPRO) zapytaliśmy dzieci, co myślą o Polsce i polityce. Oto wybrane pytania i odpowiedzi.

Czy wiesz co to jest polityka? Odpowiedź Kacpra, lat 7: Polityka to jest coś jak prawo, tylko więcej łączone z gadką. Kto pisze prawo? Maja, lat 7: Drukarnia. Kto tworzy konstytucję? Ola, lat 9: Prezydent. A, nie... Kraj, obywatele. Czy chciałbyś być politykiem? Kacper: Nie. Czemu nie? Bo będę podpisywał papierki do samego wieczora i nie będę mógł spać.

W ciągu dekady funkcjonowania organizacji pożytku publicznego (OPP) kwota przeznaczona na ich rzecz w ramach mechanizmu 1 proc. wzrosła ponad 53-krotnie (z 10,4 mln zł do 557,6 mln zł).

W raporcie INSPRO pt. „Tylko jeden, a procentuje” czytamy: „Możliwość przekazania 1 proc. swojego podatku dochodowego miała zachęcać obywateli do myślenia o dobru wspólnym i świadomym wyborze wspólnych potrzeb, na zaspokojenie których miały trafić przychody z 1 proc. Z drugiej strony 1 proc. miał stanowić wzmocnienie finansowe działań OPP, które te potrzeby zaspokajały. Rzeczywistość mechanizmu 1 proc. okazała się jednak inna od tego, co planowano. Obecnie wypełnia on przede wszystkim luki w służbie zdrowia”.

Blisko połowa wszystkich środków trafiła do organizacji działających w obszarze ochrony zdrowia, mimo że stanowią one tylko 15 proc. OPP.

Ilona Pietrzak z INSPRO zwraca uwagę na subkonta: „Organizacja, która znalazła się w 2013 roku na pierwszym miejscu w rankingu OPP z otrzymanymi kwotami w skali całego kraju, dostała 127 036 846,65 zł, ta zaś, która zamyka ową listę Ministerstwa Finansów, uzyskała wpływ w wysokości 0,60 zł. 50 proc. środków z 1 proc. zdobywa pięćdziesiąt dużych NGO (najczęściej tych samych) i/lub posiadających subkonta. Mechanizm subkont umożliwia gromadzenie pieniędzy przez organizacje na konkretny cel, przypisany określonej osobie. Subkonta są zaprzeczeniem idei działania mechanizmu odpisu 1 proc., ponieważ skutkują uprzywilejowaniem środków. W zamierzeniu 1 proc. miał wzmocnić organizacje obywatelskie. Obecnie subkonta sprowadzają organizacje do roli dystrybutora środków i bardzo często walki o pieniądze na leczenie konkretnych osób”.

1 proc. jest ważnym narzędziem do budowania kapitału społecznego i wspierania działań bliskich wartościom każdego z nas. TVP i Polskie Radio emitują teraz spoty promujące 1 proc. przygotowane przez INSPRO. Zachęcam gorąco do świadomego i uważnego wybierania organizacji, której oddadzą Państwo swój 1 proc.

Rafał Górski